

N I E U W S B R I E F

Baggeren

in Zuidwest Rijnland

Informatie over baggerwerkzaamheden bij u in de buurt.

Oktober 2007 - Nr. 4

Baggerverwerking Fase II

Opstellen van locatieplannen

In december 2006 werd het Kansenaarpalet baggerverwerking* gepresenteerd aan bestuurders van Rijnland en gemeenten in Zuidwest Rijnland (zie Nieuwsbrief 3). Het palet omvat bijna dertig locaties waar bagger, onder door u geformuleerde voorwaarden, hergebruikt zou kunnen worden. Dit jaar werken we samen met landeigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden plannen uitwerken voor de meest kansrijke locaties.

Rijnland heeft in de afgelopen tijd alle kansen getoetst op haalbaarheid (stap 1 in het schema). De kansen die van u een "ja, mits" status kregen (baggerverwerking is mogelijk, mits in overleg met betrokkenen) zijn als eerste bekeken. Rijnland gebruikt hierbij de volgende criteria:

- Kosten: direct hergebruik van bagger met zo min mogelijk opslag en transport is gunstig.
- Bereikbaarheid: een locatie die over water te bereiken is maakt de uitvoering makkelijker.
- Omgeving: uitvoering in landelijk gebied is relatief eenvoudig. Echter, vanwege toenemende verstedelijking wil Rijnland ook in bewoonde gebieden naar oplossingen zoeken. Deze mogen iets extra kosten.
- Geografisch spreiding: hoe dichter een verwerkingslocatie bij de bron van de bagger ligt, hoe beter. Locaties moeten dus liefst gespreid over het gebied liggen.
- Tijdsplanning: de kans moet uitvoerbaar zijn binnen de looptijd van het project.

Ontwerp akkoord en voorwaarden

Voor de meest gunstige locaties gaat Rijnland in overleg met de landeigenaar (stap 2). Deze gesprekken zijn momenteel

in volle gang. Als er voldoende overeenstemming is en de uitvoering technisch mogelijk is wordt een ontwerp akkoord opgesteld. Dit is het moment om andere belanghebbenden te benaderen (stap 3). Dit zijn bijvoorbeeld omwonenden, aangrenzende bedrijven, of mensen die het belang van natuur of recreatie behartigen. Met hen bespreken we de uitvoering van het plan. Belanghebbenden kunnen vragen stellen of zorgen uiten en zo nodig aanvullende voorwaarden voorstellen. Deze gesprekken leiden tot een locatieplan waarin voorwaarden voor uitvoering vastgelegd zijn.

Naar uitvoering

In sommige gevallen is een vergunning voor de wet Milieubeheer nodig waarbij inspraak mogelijk is op de zogenoemde ontwerp-beschikking die ter inzage ligt op het gemeentehuis (stap 4). In alle gevallen zal via nieuwsbrief, website en lokale nieuwsbladen bericht worden over de locatieplannen. De verwachting is dat in de loop van 2008 voor een

Baggerverwerking Rijnland Zuidwest fase II: Rol van belanghebbenden in de 6 stappen tot aan uitvoering.

aantal locaties het werk kan worden aanbesteed (stap 5). Omdat het baggeren een aantal jaren in beslag zal nemen is het mogelijk om over sommige locaties langer te praten en te studeren; dit stelt ons in staat om zo veel mogelijk met alle belangen rekening te houden. Tijdens de uitvoering van de baggerwerken blijft Rijnland u natuurlijk op de hoogte houden en openstaan voor reacties en klachten (stap 6). Natuurlijk zijn ook reacties op deze nieuwsbrief welkom; in het colofon vindt u de adressen.

* "Verwerking" is in algemene zin gebruikt en slaat ook op "toepassing" van bagger; zie 'Waterschapstermen' voor een uitleg.

Agenda

baggerwerken

2007 Voorbereiding baggeren
Haalbaarheidsstudie verwerkingslocaties
Bepakt aanvullend veldonderzoek
Opstellen locatieplannen
(zo nodig met uitloop in 2008)

2008 Aanbesteding baggerwerken
Baggeren en afvoeren van vervuilde bagger
2009 – 2010 Baggeren en baggerverwerking in regio Zuidwest

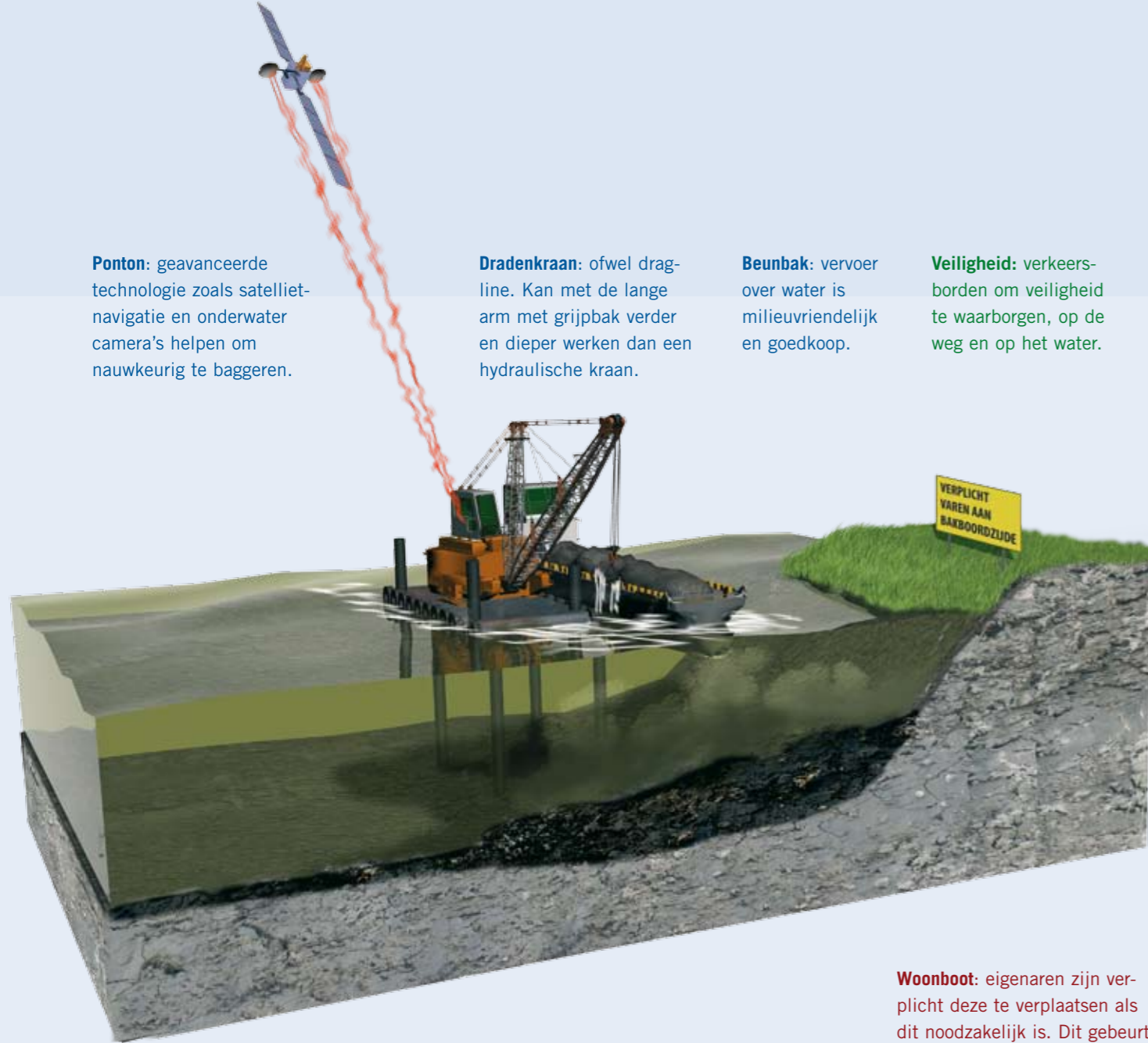
Baggeren: wat merkt u ervan?

Ponton: geavanceerde technologie zoals satelliet-navigatie en onderwater camera's helpen om nauwkeurig te baggeren.

Dradenkraan: ofwel drag-line. Kan met de lange arm met grijpbak verder en dieper werken dan een hydraulische kraan.

Beunbak: vervoer over water is milieuvriendelijk en goedkoop.

Veiligheid: verkeersborden om veiligheid te waarborgen, op de weg en op het water.

Baggeren is noodzakelijk om aan- en afvoer van water mogelijk te maken en wateroverlast tegen te gaan. Baggeren levert meestal schoner water op en een rijkere dieren- en plantenleven. Het baggerwerk zelf is geen schoon klusje. In deze plaat laten we zien hoe baggerwerk er uitziet en welke maatregelen Rijnland in overleg met de aannemer neemt om overlast te beperken en de omgeving zo schoon en veilig mogelijk te houden. In sommige gevallen zijn bewoners of bedrijven die aan het water zijn

gevestigd wettelijk verplicht om zelf actie te ondernemen zodat het baggerwerk goed kan verlopen. Ook dit leggen we uit.

Er bestaan twee manieren van baggeren: **Mechanisch** baggeren: opscheppen van de bagger vanaf de oever (tekening rechts) of vanaf het water (links). Bagger wordt afgevoerd per vrachtwagen of schip. **Hydraulisch** baggeren: bagger opzuigen en door een persleiding wegpompen (onder).

Zo min mogelijk overlast

Bij baggerwerken zullen er meer vrachtwagens rondrijden dan u misschien gewend bent. In de omgeving zult u depots zien voor het ontwateren van bagger. Machines kunnen tussen 7:00 en 19:00 uur aan het werk zijn. Deze zijn hoorbaar. In het algemeen duurt het werk bij u in de buurt niet langer dan een week of twee.

De aannemer die het baggerwerk uitvoert neemt maatregelen om overlast tegen te gaan, de veiligheid te garanderen, en gemorste bagger op te ruimen. Zo nodig worden werktijden aangepast. Bewoners krijgen tijdig bericht over de uitvoering van baggerwerken in hun buurt. Zij krijgen de mogelijkheid om vooraf vragen of problemen voor te leggen aan een contactpersoon bij Rijnland.

Soms is toegang via een perceel nodig. Hierover worden vooraf afspraken met de eigenaar gemaakt. Eventuele schade wordt vergoed.

Woonboot: eigenaren zijn verplicht deze te verplaatsen als dit noodzakelijk is. Dit gebeurt alleen als het niet anders kan en in overleg met de bewoners.

Snijkopzuiger of cutterzuiger. Een snijkop snijdt bagger los die door een zuigbuis wordt weggepompt. De zuigbuis kan bij lastige plaatsen komen zoals onder woonboten

Persleiding: bagger wordt door middel van pompen door de persleiding weggepompt.

Depot: natte bagger kan hier ontwateren en rijpen tot herbruikbare grond

Overhangende takken: landeigenaren moeten watergangen toegankelijk houden en hinderlijk overhangende takken tot 2 meter boven het maaiveld weg halen.

Hydraulische kraan: werkbereik wordt bepaald door de lengte van de arm (giek).

Schoonmaken: wagens worden schoongespoten als ze de overslaglocatie verlaten om rijsporen te voorkomen.

Schuifboot: een varende bulldozer. Deze schuift de bagger naar een verzamelplaats. Handig in (rechte) watergangen die moeilijk van de kant bereikbaar zijn.

Bescherming: muren, bruggen, bestrating worden afgedekt met plastic om spatten op te vangen.

Droog baggeren: alleen mogelijk bij lage grondwaterstand. Voordelen: mooi eindresultaat, eenvoudig te controleren. Er komt weinig water met de bagger mee.

Welke baggertechniek?

De omstandigheden ter plaatse bepalen welke techniek wordt toegepast. De regel is: elke extra handeling met bagger levert extra werk en dus extra kosten op. Een baggeraar vaart of rijdt liever een stuk extra om een keer overladen te voorkómen.

Wegpompen door een persleiding is het handigst en geeft bovendien de minste versterking door machines. Er moet in de omgeving wel plaats zijn voor een depot om de bagger te laten drogen.

Grootte en diepte van de watergang en de bereikbaarheid voor het materieel, over land of over water spelen ook een rol.

(Voor alle duidelijkheid: Rijnland baggert niet zelf maar contracteert gespecialiseerde bedrijven. Rijnland houdt wel toezicht en is verantwoordelijk voor het eindresultaat.)

Beschermingszone

De **Keur** van Rijnland beschrijft alle verplichtingen en verboden met betrekking tot onderhoud en gebruik van watergangen en dijken.

Volgens de Keur ligt er een **beschermingszone** langs alle watergangen. Hier moet een strook vrijgemaakt kunnen worden voor inspectie en onderhoudsmaterieel.

Eigenaren van objecten in de beschermingszone zijn verplicht om deze tijdelijk weg te halen als Rijnland hierom vraagt.

Het is dus voor de eigenaar van belang dat deze objecten eenvoudig en snel te verwijderen zijn. De eigenaar is zelf verantwoordelijk voor het weghalen; anders gebeurt dit op kosten van de eigenaar.

Wat u moet weten over de 'Ontvangstplicht'

Artikel 11 van de Waterstaatswet uit 1900 bepaalt dat landeigenaren langs watergangen verplicht zijn om bagger uit watergangen op hun land te accepteren. Dit wordt de ontvangstplicht genoemd. Een dichtbebouwde omgeving, achterstallig onderhoud én de aanwezigheid van vervuilde bagger maakt de handhaving van deze plicht iets minder simpel. Een uitleg.

Rijnland gaat op grote schaal baggeren. Omdat dit lange tijd niet is gebeurd zijn veel mensen niet meer op de hoogte van de ontvangstplicht. Toch zullen de landeigenaren langs de watergangen aan hun wettelijke plicht moeten voldoen. Naast de ontvangstplicht geldt ook dat landeigenaren watergangen goed bereikbaar moeten houden. Dit wordt op de binnenplaat van deze nieuwsbrief verder uitgelegd.

Ontvangstplicht en bebouwing

De normale gang van zaken is dat bagger direct op de kant langs de watergang wordt verspreid (ontvangst in letterlijke zin). Maar, vaak is verspreiding van bagger op de kant niet mogelijk vanwege de functie van het land, zoals bij kassencomplexen of op verhard terrein. In dat geval streeft Rijnland

ernaar om in overleg tot een gewenste wijze van afvoer te komen.

Vervuiling

Schone bagger (klasse 0) mag overal verspreid worden. Bagger van klasse 1 mag alleen op percelen die direct aan de watergang grenzen; klasse 2 mag slechts op een strook van 20 meter langs de oever en bovendien mogen er geen onevenredig grote hoeveelheden verspreid worden. Matig en ernstig vervuilde bagger (klasse 3 of 4) mag niet op de kant, maar moet onder gecontroleerde omstandigheden verwerkt of opgeslagen worden. In de meeste gevallen is de landeigenaar niet schuldig aan de vervuiling; de kosten van de afvoer en verwerking van deze bagger zijn dan ook voor rekening van Rijnland. (Overigens is er wetgeving in de maak

Waterschapstermen

Keur: wettelijke regels van het waterschap die nodig zijn om zijn taak uit te voeren.

Legger: register van wateren waarin vastgelegd: afmetingen, onderhoudsplichtige en onderhoudseisen.

Hergebruik van bagger: de wet onderscheidt drie typen van hergebruik:

- **Verspreiden:** het direct op land brengen van bagger die onder de ontvangstplicht valt.
- **Toepassen:** het elders hergebruiken van bagger die schoon genoeg is.
- **Verwerken:** het behandelen van bagger tot deze voldoende kwaliteit heeft voor hergebruik (bijvoorbeeld door ontwatering, rijping in depot, landfarming, zandscheiding, immobilisatie).

die volgens een andere systematiek werkt. We houden u op de hoogte.)

Achterstallig onderhoud

Watergangen moeten door Rijnland en andere onderhoudsplichtigen op diepte worden gehouden volgens de bepalingen in de 'legger'. Dit is de laatste twintig jaar echter niet voldoende gebeurd. Hierdoor is de hoeveelheid vrijkomende bagger onevenredig hoog. In dit geval moet meer bagger worden verspreid dan wat volgens Artikel 4 van de Keur van Rijnland onder "behoorlijk onderhoud" wordt verstaan. Rijnland onderzoekt of de bestaande regelgeving ruimte biedt om landeigenaren hiervoor te compenseren.

Bagger op de kant; in landelijk gebied meestal geen probleem.

Rubriek Werk in Uitvoering

Vorbereiding baggeren: een monnikenwerk

Er komt heel wat bij kijken voordat het echte baggerwerk kan beginnen. Achter de schermen wordt momenteel grootschalig onderzoek gedaan om te voorkómen dat er kleine en grote problemen optreden bij het baggeren.

Vorig jaar zijn alle watergangen ingemeten om te weten waar gebaggerd moet worden. Waar dit inderdaad moet gebeuren is ook de mate van vervuiling geanalyseerd. Deze gegevens zijn, op enkele watergangen na, via de

overige plaatsen valt uit historische archieven af te leiden welke een verhoogd risico op explosieven hebben; hier gelden dan extra veiligheidsmaatregelen bij het baggeren.

Kabels en leidingen

Graafmachines trekken nogal eens een gas- of waterleiding kapot. Daarom brengen we de plaatsen in kaart waar kabels en leidingen kruisen met watergangen. Naast de plaats moet ook bekend zijn hoe diep de leidingen liggen en de diepte waarop gebaggerd wordt. Al deze informatie samen levert een aantal punten op waar speciale aandacht tijdens het werk nodig is.

Flora en fauna

Ondanks het stedelijke karakter van de regio zijn er nog veel plekken met bijzondere dieren en planten, sommige wettelijk beschermd. Op basis van gegevens van het natuurloket (www.natuurloket.nl) is een lijst van plaatsen opgesteld waar bijzondere soorten verwacht kunnen worden. Op deze plaatsen doen we een veldinventarisatie om te weten welke soorten ook daadwerkelijk te vinden zijn. Voor iedere plaats met bijzondere soorten is een aangepast baggerprogramma nodig dat rekening houdt met bijvoorbeeld broed- of paaiseizoenen, vogeltrek, bloeitijd, of andere aspecten die belangrijk zijn voor de instandhouding van deze soorten.

... en andere zaken

Asbest vormt een gezondheidsrisico. Vroeger werd asbest echter veelvuldig toegepast. Ook hier is archiefonderzoek nodig om uit te vinden welke plaatsen een verhoogd risico hebben en waar aanvullend onderzoek nodig is. Bij gemeenten moet verder informatie ingewonnen worden over toegang tot baggerlocaties, rijroutes, geschiktheid van vaarwegen, eventueel benodigde uitrij- of kapvergunningen, het verwijderen van obstakels, benodigde herstelwerkzaamheden, etc. etc...

Kortom, we hopen dat u met deze informatie wat begrip krijgt van de hoeveelheid werk achter de schermen voordat de baggeraar daadwerkelijk aan het werk kan.

website te bekijken. Nu de te baggeren watergangen bekend zijn moeten de risico's voor baggeraars en de omgeving in kaart worden gebracht. Omdat het hier om kleinschalig baggerwerk in honderden watergangen gaat is dit een echt monnikenwerk.

Bommen en granaten

Rijnland Zuidwest heeft een aantal heftige oorlogsjaren beleefd waarvan de sporen nog lang niet zijn uitgewist. Grote hoeveelheden niet-geëxplo-

Er ligt van alles op de bodem, ook gevaarlijke zaken.

deerde projectielen liggen nog in de bodem verborgen en vormen een gevaar voor de baggeraars. Uitpluizen van archieven is nodig om te achterhalen welke watergangen er na de oorlog al zijn uitgebaggerd en op welke diepte. Deze zullen geen oude explosieven bevatten. Voor de

